

Lutherläsaren 101

INNEHÅLL

LEDAREN. *Är du medveten?*

Av Kristian Norrback..... 3

ALLHELGONA.

De heligas samfund, Upp. 7:2-3, 9-17.

Av Markus Engström..... 7

LUTHER OM SALIGPRISNINGARNA i Matt. 5:11.

Texten översatt av Kristian Norrback 14

SAMTIDEN UNDER LUPPEN. Analys av företeelser i vår samtid
som har kyrklig dimension. Kommentar av.....

Otto Granlund,

Efter coronan?..... 17

LUTHER OM 2 TESS. 1:3-10 (Domsöndagens epistel).

Texten översatt av Kristian Norrback 21

LUTHERS KOMMENTAR ÖVER GENESIS 11.

Texten översatt av Tord Carlström..... 26

REDAKTIONSROUTIN..... Bakpärmen

PÄRMBILDEN: Den vitklädda, heliga skaran lovar Guds Lamm,
Uppenbarelseboken 7.

LUTHERLÄSAREN

NR 101 - NOVEMBER 2022

Är du medveten?

Av Kristian Norrback

”Ett ökat lutherskt trosmedvetande” anges som syftet för föreningen *Lutherläsarna*. Till det kommer att ”befordra ett gammallutherskt gudstjänstliv”, och det ska ske på Bibelns och bebyggelsens grund. Man frågar med katekesen ”Vad är det?” Vad är ”lutherskt trosmedvetande”? Ordboken hjälper inte långt då den ger förklaringen ”någons medvetande om sin tro”.

Vi kan börja med vad trosmedvetande *inte* är. Det är inte det samma som tron. Föreningen grundades inte för att möjligen ”öka tron”. **Tron** är något alldeles för högt för att falla inom någon registrerad förenings verksamhet.

Vi kan ta ledning av berättelsen om den första europeiska kristna, affärskvinnan Lydia i Makedonien. Lukas skriver: **"Vi satte oss ner och började tala till de kvinnor som hade samlats där. En av dem som lyssnade hette Lydia. ... Herren öppnade hennes hjärta så att hon tog till sig det som Paulus predikade"** (Apg. 16:13–14). Berättelsen om när evangelium först kom till europeiska sidan i Makedonien vägleder oss: Paulus och Silas är utsända **"inte av människor utan av Jesus Kristus och Gud Fader"** (Gal. 1:1); de ägnar sabbatsdagen åt ordet och har sökt sig till en "böneplats"; det avgörande när de utsända förkunnar ordet är att **"Herren öppnar hjärtat"**; efter det blir det dop av hela Lydias hus.

Det är så kyrkan fungerar när den fungerar normalt: inom ramarna för goda kristna ordningar förkunnar ämbetet (i Paulus, Silas och de andras efterföljd) evangelium om Kristus och Herren själv öppnar hjärtana och skapar tro. - Det är när kyrkan *inte* fungerar normalt som en eller annan förening kan ha en roll att spela.

Trosmedvetande är inte heller någon chauvinism gentemot andra samfund eller något slags dyrkan av personen Luther. Det första numret av *Lutherläsaren* förutsåg (10.11.1993) beskyllningar i den här riktningen, och gav ett svar som står sig: *"Verklig kristendom har aldrig stjälpits av verklig lutherdom"* (sidan 3).

Vi kan lära oss något i det här sammanhanget av den pedagogiska debatten om "konfessionell religionsundervisning". På den ena sidan (i Finland) har man krävt att religionsundervisningen tonas ner till ett slags allmänreligiöst ämne, som kunde påläggas alla elever med motiveringen att vi har fler och fler elever från andra samfund och religioner. På den andra sidan har man uttryckt att den som känner väl till sin

egen tro är bäst rustad att på ett intresserat och respektfullt sätt möta andra livsåskådningar. Något av detta är det "lutherska trosmedvetande" vi undersöker nu. Goda insikter i vår lutherdom borde inte göra oss odrägliga, utan rusta oss till att umgås med andra kristna.

Hur tänkte sig lutherläsarna 2001 att man skulle nå syftet "ett ökat luthersk trosmedvetande"? Man räknade upp:

- 1) att gratis utge tidskriften **Lutherläsaren** (som du nu läser nummer 101 av);
- 2) publicera, förmedla och distribuera våra lutherska faders **skrifter**;
- 3) arrangera andliga **möten** och **predikningar**.

Lutherläsaren innehåller texter av och om Luther, predikningar och betraktelser, kyrkliga kommentarer, i syftet alltså att öka det lutherska trosmedvetandet. Lutherläsarnas boklåda – se kontaktuppgifter på bakpärmen – innehåller en hel del av äldre och nyare luthersk litteratur, i enlighet med föreningens syfte. Möten och predikningar har långt legat nere under de två senaste åren men ska förhoppningsvis komma i svang nu igen (se annons för möte i Malax på Reformationsdagen 6.11. på nästa sida).

Är du en lutherläsare? Är andaktsböckerna *Spis och föda* (eller *Manna för Guds barn*, eller *Ord för dagen*, eller *Nu fröjde sig var kristen*) med korta luthertexter för varje dag i året bekant? Eller Luthers *Stora Galaterbrevskommentaren*? Eller en rad mindre böcker som delar ut av det lutherska arvet? Eller om du väljer psalmer, väljer du då någon lutherpsalm (tjugo psalmer i den finlandssvenska psalmboken och sjutton i den

rikssvenska) – fastän många av melodierna fordrar lite ansträngning?

En särskild källa för lutherskt trosmedvetande är *De lutherska bekännelseskrifterna* (Verbum 1979 och senare, eller www.logosmappen.net). Någon kanske blir avskräckt av den massiva *Konkordieformeln*, men till de åtta skrifterna i Bekännelseskrifterna hör också *Stora* och *Lilla katekesen*, som vilken kristen som helst borde ha uppbyggelse av, likaså *Augsburgska bekännelsen*.

För att sammanfatta, det finns alltså många sätt och hjälpmedel för att öka trosmedvetandet. Förhoppningsvis är det klargörande att hålla skilt själva tron, den frälsande tron på Kristus allena och nåden allena (det livsviktiga "allena" som reformationen gav oss), och det syfte som föreningen en gång bildades för. Låt oss ta tid för att läsa eller lyssna och samlas till möten och predikningar.

Reformationsdagens möte

söndagen 6.11.22

i Kyrkhemmet i Malax (vid kyrkan) kl 14.

Föredrag "Lutherskt trosmedvetande"

(kaplan Kristian Norrback)

Predikan

Välkomna!

Ællhelgona

De heligas samfund

Av Markus Engström

Och jag såg en annan ängel som kom upp från öster med den levande Gudens sigill. Han ropade med stark röst till de fyra änglarna som hade fått makt att skada jorden och havet: "Skada inte jorden eller havet eller träden förrän vi har satt sigill på vår Guds tjänares pannor!". [...] Därefter såg jag, och se: en stor skara som ingen kunde räkna, av alla folk och stammar och länder och språk. De stod inför tronen och inför Lammet, klädda i vita kläder och med palmblad i sina händer, och de ropade med stark röst: "Frälsningen tillhör vår Gud, som sitter på tronen, och Lammet!" Och alla änglarna stod runt tronen och de äldste och de

fyra varelserna, och de föll ner på sina ansikten inför tronen och tillbad Gud och sade: "Amen! *Lovsången, härligheten, visheten, tack-sägelsen, äran, makten och kraften tillhör vår Gud i evigheters evighet. Amen.*"

En av de äldste frågade mig: "Dessa som är klädda i vita kläder, vilka är de och varifrån kommer de?" Jag svarade: "Min herre, du vet det." Då sade han till mig: "Det är de som kommer ur den stora nöden. De har tvättat sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod. Därför står de inför Guds tron och tjänar honom dag och natt i hans tempel, och han som sitter på tronen ska slå upp sitt tält över dem. De ska aldrig mer hungra och aldrig mer törsta, och varken solen eller någon annan hetta ska drabba dem, för Lammet mitt på tronen ska vara deras herde. Han ska leda dem till livets vattenkällor,

och Gud ska torka alla tårar från deras ögon" (Upp. 7:2-3, 9-17).

Nåd vare med er och frid ifrån Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Vem och vad är ett helgon? Är ett helgon en människa som lever ett exceptionellt heligt och fromt liv? Eller är förekomsten av helgon i denna värld en myt, egentligen?

Substantivet 'helgon' kommer från adjektivet 'helig'. Inledningsvis måste man påpeka att alla människor är heliga, i betydelsen skapade av Gud. Vi människor är av oersättligt dyrt värde inför Gud – även de små, skyddslösa fostren i sin moders mage.

Gud har skapat oss till sin avbild, för att vi ska lära känna Gud Fadern som den ende sanne Guden och Jesus Kristus som Hans Son och världens Frälsare. Det här är egentligen livets innersta mening i ett nötskal.

Men att konstatera att människovärdet i sig är heligt, betyder inte att man gjort en uttömmande bedömning av människan. Teologin har mera att säga om oss människor, eftersom Gud har mera att säga om oss människor i sitt ord.

Synonymer till 'helig' är 'gudomlig' och 'syndfri'. Om vi är sansade och förståndiga inser vi att orden är ingen korrekt beskrivning av vår jordiska person. Tvärtom är vi bristfälliga, syndiga människor i oss själva – inga fläckfria gudaväsen.

Just detta meddelar även Bibeln att är sanning och verklighet för världens varje människa.

Men i sitt ord uppenbarar Gud för oss också, att Hans barn samtidigt är gudomliga och syndfria.

Det är nämligen en biblisk verklighet, att det råder en dubbelhet hos dem som tror på Jesus som Guds Son och sin Frälsare: **"Om vi säger att vi**

inte har synd, bedrar vi oss själva och sanningen finns inte i oss" (1 Joh. 1:8), skriver aposteln Johannes om sig själv, alla andra kristna och om hela mänskligheten.

Å andra sidan skriver Johannes lite senare i samma sitt brev, att "[d]en som är född av Gud ägnar sig inte åt synd, för Guds säd förblir i honom. Han kan inte synda, eftersom han är född av Gud" (1 Joh. 3:9).

Att åter inte vara ett sant helgon, dvs. att inte vara ett Guds barn, är inget Gud vill med någon enda människa. För då är man andligt död, avskild från livet med Gud och i stället Djävulens slav.

Som ett icke-helgon ska man inte bestå på den yttersta dagen, enligt aposteln Johannes' ord precis innan vår predikotext: **"Deras vredes stora dag har kommit, och vem kan då bestå?"** (Upp. 6:17).

På den frågan finns bara ett svar – men det innehåller en

motsättning: ingen, och samtidigt: *Guds helgon*.

Ingen enda människa kan alltså bestå inför Helige Gud i medfödd, i 'egenhändigt tillverkad' helighet. I en sådan tvingas hela mänskligheten lyssna till Guds fällande dom och för evigt lida för sina lagbrott och sin otacksamhet mot Guds godhet och nåd.

Vi är inte Guds vänner sådana vi föds till denna värld. Inte heller kan vi förtjäna oss en sådan välsignad status, genom att vi försöker bjuda till.

Nej, som en ohelig människa av naturen vill man gömma sig för Gud bakom sin egen duktighets mask samtidigt som man avvisar Hans vänliga ansikte i Jesus Kristus.

Helgonen däremot är evigt glada och tacksamma till Gud för att Han kommer till dem i Kristus och räddar dem av nåd. **"Frälsningen tillhör vår Gud, som sitter på tronen, och Lammet!... Amen! Lovsången, härligheten, visheten, tacksägelsen,**

äran, makten och kraften tillhör vår Gud i evigheters evighet. Amen" (v. 10, 12), kan vi läsa att den segrande kyrkan lovsjunger Gud i himlen.

När du och jag blir ett Guds helgon, dvs. en människa som är helig genom tron på Herren och Frälsaren, Jesus Kristus, är det alltså ett Guds eget verk av nåd: **"Frälsningen tillhör vår Gud"**.

I evigheters evighet ska vår Gud ha pris, tack och ära för att Han i sin nåd och allmakt har skänkt oss räddning undan den eviga dödens olycka. Utan att vi på något sätt har förtjänat det har Gud förbarmat sig över oss i och genom sin Son och blivit vår vän. Detta inser helgonen och prisar Honom därför som **"vår Gud"**. Gud är förtroligt din Gud och min Gud.

Den ovannämnda lovprisningen sker fullkomligt och fulländat i himlens evighet, även om den börjar redan i

denna värld – visserligen i svaghet och bristfällighet.

Denna lovsång av Gud och Hans nåd, sker som en följd av att vår Gud här i tiden har satt sitt sigill på våra pannor, om vilket Johannes skriver i vår predikotext ur en lite anorlunda infallsvinkel.

Där får vi reda på att detta sigill också skyddar Guds tjänare från den sista tidens plågor som drabbar **"jordens fyra hörn"** (Upp. 7:1), dvs. hela jorden: **"Och jag såg en annan ängel som kom upp från öster med den levande Gudens sigill. Han ropade med stark röst till de fyra änglarna som hade fått makt att skada jorden och havet: 'Skada inte jorden eller havet eller träden för rän vi har satt sigill på vår Guds tjänares pannor!'"** (v. 2-3).

Att ha den levande Gudens sigill på sin panna är ett annat uttryck för att ha den Helige Ande, genom den tro som är i Jesus Kristus. När man tror på

Jesus som just sin Frälsare och därigenom har den Helige Ande, lever man det eviga livet i en hjärtlig tacksamhet till Gud, för att Han av sin nåd är ens käre Fader och Broder och Vän, mitt i en otrygg, fientlig och farlig värld.

Efesierbrevet vittnar om sigillet som den Helige Ande och Kristustron, som Han skänker oss: **"I [Kristus] har också ni, när ni hörde sanningens ord, evangeliet om er frälsning, i honom har också ni, när ni kom till tro, fått den utlovade helige Ande som ett sigill. An-den är ett förskott som garanterar vårt arv, att hans eget folk ska befrias, till hans ära och pris... Bedröva inte Guds helige Ande, som ni har fått som ett sigill för befrielsens dag. Lägg bort all bitterhet, häftighet och vrede, allt skrikande och förolämpningar och all annan ondska. Var i stället goda och barmhärtiga mot varandra och förlåt**

varandra, så som Gud i Kristus har förlåtit er" (Ef. 1:13-14, 4:30-32).

Vi ska uppmärksamma att de fyra änglarna hade fått makt att skada jorden och havet. Allsmäktige Herren Gud har alltså gett sina änglar fullmakten att skada denna värld, som ett straff för dess ondska, där man sårar och dödar sina medmänniskor – och försvårar detta dödande – och vägrar tacka Gud för Hans nåds fria gåvor.

Men ängeln, som kom med den levande Gudens sigill, **"kom upp från öster"**.

Öster är hoppets och soluppgångens väderstreck. I Lukasevangeliets första kapitel berättas det om hur Johannes Döparens far, Sakarias, prisade Herren Gud i den Helige Ande, för att Han skulle låta **"en soluppgång från höjden besöka oss, för att lysa över dem som sitter i mörker och dödsskugga och styra våra fötter in på fridens väg"** (Luk. 1:78-79).

Soluppgången är en bild på Guds Son, Jesus Kristus. Evangeliet om Honom skänker ju ljus i mörker och värme i kyla, så att det döda får liv och det nya livet kan växa till och bära god frukt.

Till slut ska Herren Jesus synligt och öppet för hela världen träda fram och väcka de döda ur gravarna; sina utvalda, heliga till evig salighet och glädje – dem, som inte ville veta av evangelium, till evig skam och olycka.

Den levande Gudens sigill hör ihop med det glada budskapet om Guds Son, som har låtit sig dödas och plågas i vårt och hela världens ställe. Har vi den Helige Ande, lyser Kristus upp vårt hjärta, och tvärtom: har vi ett av evangeliet upplyst hjärta, har vi därmed fått den Helige Ande utgjuten över oss.

Sigillet sätts inte på vår panna och soluppgången går inte upp i vårt hjärta med vår tankes eller annan egen förtjänsts hjälp.

Nej, Guds rike är inte någon förändligad idévärld bortom allt konkret och handgripligt. Livgivaren, Fadern och Sonen och den Helige Ande, verkar med oss genom nådens medel. Han kommer till oss i bibelordet och biblisk undervisning, för att ge oss det eviga livets hunger och mat.

Han använder även dopets vatten och nattvardens välsignade bröd och vin som fordon, när Han kommer till oss för att frälsa, skydda och bevara oss.

Om de saliga helgonen i himlen heter det, att "**det är de som kommer ur den stora nöden. De har tvättat sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod**" (v. 14).

De har levt här i tiden under svåra livsförhållanden, även om de fenomen som har bidragit till att skapa nöd, har växlat. Den kristna övertygelsen och uthålligheten har prövats än på ett sätt, än på ett annat.

Men gemensamt för alla är, att synden har bedrövat och plågat dem, men att Gud Fadern trofast har hjälpt och bevarat dem, genom den Helige Ande och Gud Sonen, Jesus Kristus.

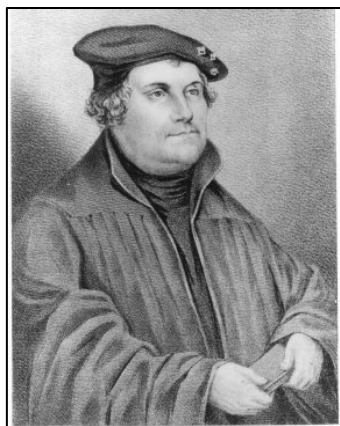
Här i tiden har helgonen insett, att de inte kan bestå vid helige Guds dom i skydd av egen renhet och lydnad. De har kommit till insikt om att deras egen fromhet är som smutsiga, stinkande trasor.

Men Guds helgon har också upptäckt sin himmelske Faders i Bibeln uppenbarade hemlighet; nämligen, att Hans Son har tagit på sig syndens dödsstraff i hela världens ställe, och i det heliga dopet iklätt oss den Uppståndne.

Varje gång som helgonen i sin nöd har litat på, att Jesus betalade bort all deras syndaskuld i sin död, har de tvättat sina av synden nersölade bröllopskläder och gjort dem vita i Jesu blod.

I Jesus Kristus är vi heliga här och nu. Med Honom ska vi tryggt bestå på Domens dag. I Kristi vita klädnad lovsjunger vi glada vår Gud för evigt, tillsammans med de åtskilliga andra vitklädda helgonen. Amen.

Låt oss be: Allsmäktige Gud, himmelske Fader: tack för att vi är Dina heliga barn tack vare Din nåd och kärlek i Jesus Kristus, genom vilken Du har pånyttfött oss in i Din frälsta, heliga, döpta barnaskara redan här på jorden. Vi ber Dig i Jesu namn: bevara oss i den Helige Andes uthållighet, så att vi av Din nåd löper framåt i detta livets kamp genom tron och så i Din trofasta kraft blir förda till himlens stad, där vi för evigt prisar Ditt heliga namn. Amen.

Allhelgonadagen: Saligprisningarna¹

Julen 1532 höll Luther en serie predikningar över jultexten i Jesaja 9:6 "Hans namn är: Under, Rådgivare, Mäktig Gud, Evig Far, Fridsfurste." När Luther predikade över namnet "Rådgivare" eller "Råd" kommer han till den sista av saligprisningarna, som ju hör till Allhelgonadagens evangelium.

Saliga är ni när människor hånar och förföljer er och ljuger och säger allt möjligt ont

om er för min skull. (Matt. 5:11).

Kristus styr sin kyrka på ett underbart sätt. Han täcker henne med kors, sorger och lidande. Men han är ett verkligt råd (hans namn skall vara ... Råd, Jes. 9:6) och hjälper sin kyrka. Om han inte ger sin hjälp på ett synligt sätt, så ger han dock sitt ord, som vi ska hålla oss till. Därför ska vi hålla ordet stort och härligt. Om världen håller sitt, pengar, egendom, ära och makt högt, så ska vi hålla ordet, som kommer oss till hjälp i all nöd, mycket högre. Man ville inte ge bort ordet i Matt. 5:11 för tiotusen världar: **Saliga är ni när människor ... säger allt möjligt ont om er för min skull.** Där får du ett tillförlitligt råd som du kan trösta dig med i lidandet; där hör du att Kristus befaller dig att vara glad, förklarar dig för salig,

¹ St Louis-utgåvan XI, 2621–2622

och säger att allt sådant sker för hans skull. Världen straffar tjuvar och mördare; men att djävulen anklagar mig för att vara en villolärare och syndare, det sker endast för Kristi skull, för att om möjligt slita mig från honom. Skulle djävulen lyckas med det så skulle han väl lämna mig i fred.

Därför, säger jag, ska vi akta ordet dyrt och högt. När vi möter hat, avundsjuka och förföljelse, när synd, död, djävul och värden går åt oss, då ska vi gripa om ordet och säga: det ordet **Saliga är ni när människor ... säger allt möjligt ont om er för min skull**, och vidare: **Var frimodiga: jag har övervunnit världen** (Joh. 16:33) – de orden är större än hundratusen världar, ja, större än himmel och jord. Det ordet ska var mitt tillförlitliga råd ... som jag ska hålla mig till för att kunna lida och hålla ut ...

Jag blir ofta så arg och otålig med våra bönder, borgare och adel att jag tänker att jag

aldrig vill predika mer. De bär sig så skamligt åt att man kunde gräma ihjäl sig. Inte upphör heller djävulen att plåga mig invändigt och utvändigt, så att man ville säga: låt någon annan predika i stället för mig, för mig får det gå som det vill, jag får ju ändå ingenting annat av det än hat och avund av världen och alla slags plågor av djävulen. Så kokar kött och blod och den mänskliga naturen blir förtvivlad och svag. Då är det nödvändigt att jag söker råd i Guds ord och tar käpp och stav i handen och stöder på dem och säger: Nu går det rätt till när bönder, borgare, adel, furstar och sektandar är så illvilliga och tackar mig så illa för mitt evangelium! Det ska ju ske så, min Herre Kristus har sagt det: **Hade ni tillhört världen, skulle världen ha älskat er som sina egna** (Joh. 15:19). Och **Saliga är ni när människor ... säger allt möjligt ont om er och följer er för min skull**. Det

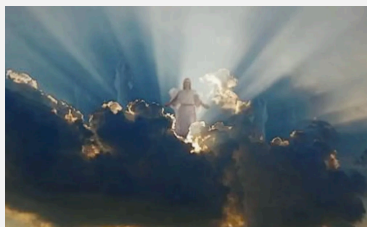
håller jag mig till, låter sådana ord vara större än all världens ondska, och säger: Friskt fram bara!

Då ska man se Människosonen komma i ett moln med stor makt och härlighet. (Luk. 21:27).

MAKT BETYDER HÄR härar av änglar, helgon och alla skapta, som kommer med Kristus till den yttersta domen – eller också den makt och styrka, att denna Kristi andra ankomst är mycket starkare än den första som var svag och obetydlig. Han säger sig inte bara komma, utan: han ses komma. Han kom också i sin köttsliga födelse, men ingen såg honom. Han kommer också dagligen i evangeliets form på andligt sätt till de troendes hjärtan; inte heller det ser någon. Den andra ankomsten sker of-

fentligt, så att var och en ser den – -. Eftersom han säger att människorna ser Människosonen, är det klart, att det är fråga om en kroppslig ankomst och ett kroppsligt seende i kroppslighetens form. Detta sker i stor makt och härlighet omgiven av änglaskarorna: han sitter på ett skinande moln med alla helgonen omkring sig.

Martin Luther
WA 10, I, 2, 109

Efter coronan?

Av Otto Granlund

I snart tre år har hela världen påverkats av coronapandemin. Hur viruset inverkar på livet framöver är osäkert, liksom framtiden alltid är oviss. Folk kan ha delade meningar om hur det hela kommer att utvecklas, och likaså har folk garanterat olika åsikter om huruvida de åtgärder som vidtagits har varit befogade. Det bör påpekas att också kristna kan ha välmotiverade och samtidigt olika åsikter i de här frågorna.

Hur som helst börjar vi nu vara i ett sådant läge att vi kan ta ett steg tillbaka för att granska hur vi både som samhälle och kyrka hanterade pandemiläget. Så gör vi inte för att peka ut så många misstag som möjligt, utan för att vi ska lära oss för framtiden. Om världen består var det här knappast vare sig den sista eller den värsta krisen som drabbade världen.

Vi har orsak att reflektera över hur krisen har påverkat tillgången till Guds ords undervisning och församlingssamskapen. Här finns det en hel del gott att säga. På internet kunde man redan tidigare ta del av en stor mängd god, biblisk och luthersk undervisning. När samhället i stort sett stängdes, "tvingades" långt flera församlingar att lägga ut ljud- och

videoinspelningar på nätet. Tillgången till Guds ords undervisning – också där hemma – har alltså ökat. Det här kan betraktas som något positivt, även om det behöver påpekas att samtidigt också mängden av osund undervisning har ökat.

Något som däremot varit entydigt negativt är pandemitidens inverkan på församlingsgemenskapen. Under våren 2020 var kyrkorna i stort sett stängda. Därefter samlades man på många håll under lång tid endast i mindre grupper för att få del av det mest nödvändiga, det vill säga Guds ords predikan och Herrens heliga nattvard. Risken finns också att många som tidigare deltog i gudstjänsten har slutat. Här kan faktiskt nätgudstjänsterna vara en bidragande orsak. Det är på många sätt lättare och bekvämare att följa med gudstjänsten där hemma än att ta sig till kyrkan. Efter coronan kan det också kännas tryggare att göra så, för det har kanske blivit allt tydligare att där människor samlas, där sprids också sjukdomarna.

Något som därför behöver sägas är att det inte är ett sådant distansdeltagande eller rent av icke-deltagande som vår Herre och Frälsare har kallat oss till. Jesu eget exempel – liksom apostlarnas – visar att på sabbaten gick man till synagogan. Om den första kristna församlingen får vi höra: **De höll troget fast vid apostlarnas undervisning och vid gemenskapen, brödsbrytelsen och bönerna ... Varje dag var de troget och enigt tillsammans i templet...** (Apg. 2:42, 46)

Hebréerbrevets författare skriver: **Och låt oss inte överge våra sammankomster, så som några brukar göra, utan i stället uppmuntra varandra, och det så mycket mer som ni ser att dagen närmar sig.** (Hebr. 10:25)

Har man vant sig bort från gudstjänstlivet kan det här låta som hårda krav. Någon kan fråga: Får man inte samma gåva om man lyssnar till Guds ord där hemma, som man får om

man lyssnar i kyrkan? Problemet är att frågan är fel ställd. Det är lite som att bli inbjuden till en fest och då fråga om man inte kunde få festmåltiden hemskickad i stället.

Församlingen är den plats dit Herren kallar oss för att betjäna oss med ordet och sakramenten. Men också i övrigt är församlingsgemenskapen både en gåva och en kallelse. Liksom en fot hör till kroppen, är till gagn för hela kroppen och också själv har liv genom att den hör till kroppen, så är vi kristna också lemmar i Kristi kropp där Kristus själv är huvudet och där vi tillsammans får bli uppbyggda av honom och vara till uppbyggelse för varandra. Kristi kyrka har visserligen en osynlig sida. Men varför skulle vi försumma gemenskapen där Kristi kyrka framträder också synligt, vid det rent förkunnade evangeliet och de rätt förvaltade sakramenten?

Det bör sägas att en kristen kan hamna i ett läge där han verkligen inte kan ta del av gudstjänstlivet. Kanske sitter han fängslad, eller så kan han på grund av sjukdom inte ta sig till kyrkan. Kanhända kan han inte tillhöra en församling eftersom det inte finns en biblisk församling inom rimligt geografiskt avstånd. Vi får komma ihåg att det är stor skillnad på att vilja delta men inte kunna, och att kunna delta men inte vilja.

Senast nu när coronaläget lugnat sig något har vi dock orsak att fråga: Är läget verkligen sådant att jag måste hålla mig undan den gemenskap som Herren vill ge mig? Det stämmer att sjukdomar sprids där människor samlas. Det vet också vår Herre och Frälsare, som trots allt i årtusenden har samman kallat sitt folk för att ge oss nådemedlen, i vilka han ger läkedom mot vår värsta sjukdom, nämligen synden. I den gemenskapen får vi också bära varandras bördor (Gal 6:2), vilket är

en välsignad kallelse där vi får vara till stöd för bröder och systrar, men också få stöd av dem när vi själva behöver det.

1. KOM SNART, O HERRE JESUS, din kyrka bidar dig! När skall ditt rikes storhet här uppenbara sig? När skall på himlens skyar din härlighet vi se? Kom snart, o Herre Jesus, fräls oss från nöd och ve!

2. LÅT INTE ONDSKANS MAKTER på jorden råda mer, låt inte rätt och sanning av våldet trampas ner! De mörka tvivlen, Herre, o, låt dem skingra sig och natten vika undan från ljuset ifrån dig!

3. SE TILL VÅR SVAGHET, HERRE, och till vår modlöshet! Du känner våra strider, du allting ser och vet. Kom snart att seger vinna mot fiendernas makt! Fullborda dina löften, fullborda vad du sagt!

SH 69. Text: *A Decoppet*, Anna Ölander, melodi: *Samuel S Wesley*

- Energicertifikat
- Energiberäkningar till ARA:s energiunderstöd, ex. för installering av solpaneler och bergsvärme
- Grundundersökningar
- Plattbelastningstest

isak@isnickars.fi, 044 062 5570

Domsöndagen

Epistel

Vi måste alltid tacka Gud för er, bröder. Och det har vi goda skäl till, för er tro växer starkt och kärleken som ni alla har till varandra blir allt större hos var och en. Därför berömmar vi oss av er bland Guds församlingar, av er uthållighet och er tro under alla de förföljelser och lidanden som ni får utstå. Detta är ett bevis på Guds rättvisa dom, att ni ska räknas värdiga Guds rike som ni lider för. Gud är rättfärdig: han straffar med plågor dem som plågar er och låter er som plågas få lindring tillsammans med oss. Det sker när Herren Jesus uppenbarar sig från himlen med sina mäktiga änglar i flammande eld och straffar dem som inte vill veta av Gud och dem som inte lyder vår Herre Jesu evangelium. De ska straffas med evigt fördärv, skilda från Herrens ansikte och hans härlighet och makt, när han kommer på den dagen för att förhärligas i sina heliga och väcka förundran hos alla dem som tror. Och ni har trott det vittnesbörd vi gav er (2 Tess. 1:3–10).

St Louis-utgåvan XII, 984–987 (Epistelpostillan)

Först prisar Sankt Paulus här sin kyrka i Tessalonike, som var en av de bästa och finaste för sin tros och kärleks skull, som hade stått fast under kors och förföljelser och växt till genom tålamod. Med det vill han uppmuntra dem att fortsätta på samma sätt, så att han kan ge andra ett

exempel och en bild av frukterna som predikan och kunskapen om evangelium ger.

Därmed visar han också vad som är Kristi sanna kyrkas uppbyggelse och näring. Efter det tröstar han dem för deras lidanden och tålamod med Herren Kristi härliga tillkommelse, till deras förlossning och belöning i deras vedermödor med frid och glädje, och evig hämnd på deras förföljare.

[2] HAN TRÖSTAR DEM just gällande deras lidande och Guds rättvisa dom, när han visar varför Gud låter dem lida på jorden och vad Gud har beslutat att göra åt det. När man nämligen betraktar kristenheten med mänskligt förnuft och tanke så ser det inte ut att finnas något eländigare, mer plågat eller olyckligt folk på jorden än de som bekänner och berömmar den korsfäste Kristus. De förföljs ju oavbrutet av världen och plågas och anfåktas av djävulen med allt slags jämmer, nöd, olycka och död, så att det också i deras ögon ser ut som att de var mer glömda och övergivna av Gud än alla andra människor, eftersom han jämt låter dem ligga tryckta under korset, medan den övriga världen, och särskilt deras förföljare, lever och svävar i stor ära, lycka, glädje, makt och rikedom, och allt går som de vill. Det klagar Skriften ofta över, särskilt psalmerna, och Sankt Paulus själv bekänner och säger: **Om det bara är för detta livet vi har vårt hopp till Kristus, då är vi de ömkligaste av alla människor** (1 Kor. 15:19).

[3] MEN SÅ FÅR DET ju inte vara och förbli, och det kan inte vara Guds avsikt, att han skulle låta sina kristna lida så evigt och oupphörligt och därtill dö och förbli i döden. Det skulle inte svara mot hans eviga gudomliga ära och sanning; han har ju intygat i sitt ord att han vill vara de frommas Gud som fruktar och förtröstar på honom; så stora löften han har han ju gett

dem. Av det följer att han måste ha beslutat att ge åt såväl sina kristna som åt den andra hopen något annat än vad de nu har på jorden. Och att just det är en av de förnämsta orsakerna till att han låter de kristna lida på jorden, att han bestämt sig för att göra något annat med dem båda.

Därför måste nu bådadera vara ett säkert vittnesbörd om ett annat kommande liv och Guds slutliga dom, både de troende kristnas lidande och den gudlösa världens ondska, tyranni, rasande och förföljelse av de fromma. Genom Guds dom kommer alla människor, goda och onda, att få sin lön för evigt och utan slut.

[4] DET VILL SANKT PAULUS när han talar här om de kristnas verdermödor och lidande: det visar att Gud kommer att döma rättvist, och att ni är värdiga Guds rike, som ni lider för. Som om han ville säga: Kära kristna! Håll ert lidande kärt och dyrbart, tänk inte att Gud för den skull skulle vredgas på er eller ha glömt er. Det är ju en stor och rik nytta och tröst för er, nämligen att lidandet är vittnesbördet om att Gud kommer att vara en rättvis domare och rikligt välsigna er och dessutom hämnas på era förföljare.

Ja, där har ni ett fast vittnesbörd om att ni hör till Guds rike och redan har gjorts värdiga, eftersom ni lider för det. Det kan ni med visshet trösta er med och glädjas över.

[5] DET SOM EN KRISTEN här på jorden lider av djävulen och världen, det utsätts han för med visshet endast för Guds namns och ords skull. Det skulle väl rimligen vara så, att eftersom han är döpt och nu Guds barn, så skulle han ha bara gott, tröst och glädje på jorden.

Men eftersom han här ännu är i djävulens rike, som kommer med synd och död i köttet, så måste han stå ut med det

också; fast det som djävulen gör mot honom med sina egna och världens plågor, förföljelser, skräck, tortyr och död, är övervåld och orätt.

Därför har han också genom Guds ord den trösten, att eftersom han lider detta för Kristi och Guds rikes skull, så kommer han med säkerhet att evigt vara delaktig i riket. För ingen blir ju värdig Guds rike som inte också lider för det.

[6] VIDARE: **GUD ÄR RÄTTFÄRDIG: han straffar med plågor dem som plågar er.** Det får och kan inte vara och förbli för evigt som det är nu: att det går väl för världen, men illa för er. Guds rättfärdighet kan inte tåla det, utan det måste bli något helt annat: att de fromma har det väl i evighet, medan de onda däremot blir evigt straffade. Annars skulle Gud inte döma rättvist, vilket skulle betyda att han inte var Gud.

Eftersom det är omöjligt och Guds rättfärdighet och sanning inte kan ändras, så måste han som Domare ingripa och en gång komma från himlen (när han har samlat alla sina kristna) och hämnas dem på deras fiender, och straffa dem som de förtjänar, och likaså skänka de kristna evig frid och glädje för sitt lidande här i tiden.

[7] DET FÅR OCH SKA DE KRISTNA ta till sig och trösta sig med, att Gud inte kommer att låta det försvinna ostraffat och ohämnat, som om han hade glömt det (som det ser ut nu) att den fromme Abel mördades så skamligt av sin bror, och att hans profeter och martyrer, såsom Johannes döparen, Jeremia, Paulus och andra, dödades av sina blodhundar, Herodes, Nero, och liknande förskräckliga tyranner och bärsärkar, medan han också i detta livet gav dem härliga vittnesbörd om att de var hans älskade barn.

Därför får till slut domen inte dröja, så att tyrannerna får lida sin plåga och sitt straff, och de fromma också som gottgörelse för sitt lidande har evig frid och glädje, och hela världen ser att Gud inte heller har glömt dem efter deras död.

[8] DET ÄR TRÖSTEN i den kommande domen vid de dödas uppståndelse, som Guds rättfärdighet kräver, att de heligas lidande kommer att belönas rikt och härligt. Sankt Paulus för alltså fram (till större tröst för dem) att den främsta orsaken till att Gud måste straffa världen med evig plåga, är att den orsakar hans kristna vedermöda. Det vill säga att Gud inte bryr sig så mycket om det som både djävulen och världen gör mot honom genom förakt och smädande av hans namn och ord – utöver all annan ondska och olydnad som de drar sin eviga plåga och fördömelse över sig med – utan att han mycket mer tänker på att straffa dem därför att de förföljer pinar hans fatiga troende kristna.

Det kommer ju Kristus också att hänvisa till på den yttersta dagen då han säger: **Gå bort från mig, ni förbannade, till den eviga elden som är beredd åt djävulen och hans änglar ... Allt vad ni inte har gjort för en av dessa minsta, det har ni inte heller gjort för mig.** (Matt 25:41–45)

Luthers kommentar över Genesis 11

ENLIGT LUTHER'S WORKS VOL. 2.

Översatt till svenska av *Tord Carlström*

Vid denna punkt skall vi börja den tredje boken. Den första innehåller redogörelse för den första världen ända till floden; den andra beskriver händelserna som inträffade efter floden fram till Abrahams tid. Det är verkligen en kort redogörelse om du tänker på vilket slags historia som världen vanligen beundrar. Men den överträffar alla andra redogörelser, hur stora de än kan vara, i det hänseendet att: den avslöjar att Gud talade med en helig man och att löftet beträffande den framtida Kristus gavs åt patriarken Sem med förbehåll att även Jafet skulle få del av löftet. På den tiden lyste detta löfte för dem likt solen. De gudaktiga såg Kristi dag på avstånd; och i detta hopp besegrade de vilka som helst umbäranden som den tanklösa världen och satan, den illvilliga fienden, satte i deras väg.

Nu följer den tredje boken, där inte endast en ny generation utan även ett nytt löfte uppenbaras. Ty, varför inte kalla den generationen ”ny”, till vilken ett nytt Ord sänds från himlen? Sålunda är det en enastående skillnad som Gud visar Abraham när Han talar med honom och ger honom löftet beträffande säden som skulle välsigna alla folk.

I profan historia finns ingenting likt detta. Det enda som är ovanligt i dem har att göra helt och hållet med äran och förmänen som givits åt människan när hon fick befallningen att råda över havets fiskar, himlens fåglar, osv. (1 Mos. 1:28); dvs.

profan historia är ingenting annat än vad mänskligheten har åstadkommit med intryck av förstånd och ansträngningar. Men Guds Ord är en större gåva, på samma sätt som den helige Ande som styr de gudaktigas hjärtan, är en större gåva än förnuftet. Den förra är jordisk, men den senare är himmelsk och gudomlig; och tack vare detta förtjänar de vår största lovprisning och beundran.

Det är sant att vid Abrahams tid fanns många av patriarkerna fortfarande i livet; ty Abraham var 58 år då Noa dog, medan Sem överlevde Abraham med 31 år, och några av hans förfäder var i livet efter honom. Hur som helst är det riktigt av oss att säga att med Abraham började en ny värld och en ny kyrka; ty i och med Abraham börjar Gud ännu en gång att avskilja Sin kyrka från alla folk, och Han tillägger ett klart löfte beträffande Kristus, som skulle välsigna alla folk.

Därför är det lämpligt att vi börjar en ny bok här, där ett nytt ljus kommer från himlen. Detta ljus avslöjar att Kristus skall födas av Abrahams efterföljare; och det gör ett mycket härligt uttalande beträffande Hans ämbete att Han skall bringa en välsignelse för världen, att Han skall sona världens synder och därmed försona oss med Gud och ge oss evigt liv. Till detta tilläggs en benämning på platsen där Kristus skall födas. Eftersom Kanaans land var utlovat åt Abrahams säd och Kristus skulle födas bland Abrahams säd så är det säkert att Kristus kommer att födas i Kanaans land och av judarna. Detta ljus hade inte kyrkan innan Abraham. Därför reser sig nu en nästan ny kyrka, ty det nya Ordet börjar sprida sitt ljus.

DEN SENARE DELEN AV KAPITEL ELVA

27 Detta är Teras fortsatta historia. Tera blev far till Abram, Nahor och Haran. Och Haran blev far till Lot. 28 Haran dog hos sin fader Tera i sitt fosterland, det kaldeiska Ur.

Detta avsnitt hör till de mest dunkla i hela Gamla Testamentet. Därför har det givit upphov till en mängd frågor, som den uppmärksamma läsaren kommer att finna här och där bland både äldre och mera nutida skribenter. Även om jag inte kommer till den sanna betydelsen, förefaller det mig dock att jag gör det rätta då jag försvarar mig själv med ett uttalande av Paulus, som, när han mötte samma svårigheter, konstaterade (1 Tim. 1:4) att man borde hålla sig borta från stamtavlorna, som resulterar i oändliga frågor. Dessutom finns det en annan brist i att ambitiösa sinnen tror att de kan vinna ett gott rykte om de uttrycker sig fritt om våra avsnitt och sedan envist försvarar sin åsikt. Det här är en vår naturs sjukdom som de heliga Skrifternas uttydare bör vara på sin vakt emot.

Det finns många dunkla avsnitt och, som de kallas ibland "filologernas kors" hos profana författare också. Geniala människor kan pröva sina färdigheter på dem utan fara. Men när det gäller de heliga Skrifterna, skall ingenting försvaras envist utom det som är definitivt; beträffande dunkla och ifrågasatta saker måste andra människor tillåtas sina egna bedömningar.

I samband med detta avsnitt är den första frågan: *"Eftersom Abram nämns först, var han den förstfödde eller inte?"*

Lyra och rabbi Salomon ställer upp fiendearmées mot varandra i denna sak. Lyra förnekar att Abram skulle ha varit förstfödd och ger denna matematiska orsak: Sara, säger han,

var Harans dotter, men Abram var endast tio år äldre än sin hustru. Ty han säger nedan (1 Mos. 17:17): **"Ska det födas barn åt en man som är hundra år? Och ska Sara föda barn, hon som är nittio år?"** Därmed är det omöjligt att Abraham var äldre än sin broder Haran, vars dotter är endast tio år yngre än Abraham. Detta är en matematisk orsak och sund; ty om Abraham endast var tio år äldre än sin broders dotter och föreställs som äldre än sin broder, därav följer att hans broder Haran var allra högst åttio år när han avlade Sara. Det är klart omöjligt.

Någon säger: *"Så varför sätts Abraham fram i första rummet?"*

Augustinus svarar att man inte skall fästa uppmärksamheten på födelseordningen utan på det framtida anseende där Abraham vida överträffade sina bröder. Som huvud och regent för den generation som följde måste han placeras först. Detta är Lyras åsikt och den kan faktiskt inte förnekas om Sara var den naturliga dottern till Haran. Men det är också möjligt att Haran gifte sig med hennes mor, en änka, och att dottern följde med modern, eller att hon adopterades av Haran själv. I vartdera fallet skulle hon riktigt kallas Harans dotter, fastän inte enligt blodet. Om Sara var Harans dotter på ett av dessa sätt, är Lyras bevis inte hållbart.

Rabbi Salomon struntar i denna beräkning och hävdar att Abram var bokstavligen den förstfödde. Även om han gör detta utgående från den vanliga önskan att hedra judarnas fader. Det oaktat lutar jag åt den meningen med resultat att jag anser att Abram var den förstfödde.

Den andra frågan är svårare och ändå bryr sig varken Lyra eller andra skribenter om den, nämligen beträffande Abraham själv saknas sextio år. Den beräkning som texten ger är

enkel. Tera är sjuttio år när han avlar Abram, men Abram lämnar Haran i sitt sjuttiofemte år, under vars gång Tera dog. Om du summerar dessa år får du hundrafyrtiofem år. Men när avsnittet nämner Teras år, säger det enkelt att han dog när han hade levt 205 år. Därför frågan hur dessa år kan redovisas.

Det är meningslöst att imitera de dumma genier som genast skriker att ett uppenbart fel har begåtts närhelst en sådan svårighet uppstår och som ogenerat vågar rätta böcker som inte är deras egna. Men ännu har jag inget egentligt svar på den frågan, även om jag har noggrant beräknat världens ålder. Med sant och ödmjukt erkännande av min brist på kunskap (ty det är den helige Ande ensam som känner och förstår allt) bjuder jag en förmodan att i Abrahams fall ville Gud att dessa sextio år skulle försvinna enligt en särskild plan, att ingen skulle våga förutsäga någonting definitivt beträffande världens ände på basis av en noggrann beräkning av världens ålder. Han ger visserligen tecken på den yttersta dagen, och Han vill att de skall vara framträdande och skall observeras.

Men Han vill inte att den dagen skall vara känd, nej, inte ens året, så att i förväntan på denna betydelsefulla dag de gudaktiga skulle fortsättningsvis visa sin tro och gudsfruktan. Jag har ingenting mera att säga om den frågan.

Kära Lutherläsare

Föreningen är fortsättningsvis i behov av understöd för att fullfölja ett av sina syften, att gratis ge ut tidskriften *Lutherläsaren*.

I ledaren (s. 3-6) nämndes luthersk läsning som flera andaktsböcker, och *Bekännelseskrifterna* som kan beställas. Kontaktuppgifter till *Boklådan* finns på bakpärmen. Möten och predikningar nämndes också – kanske det är enklare än du har tänkt att ordna ett tillfälle på din ort.

Enligt *Lilla katekesen* handlar det om: "*Vi skall frukta och älska Gud, så att vi inte föraktar predikan och Guds ord, utan håller ordet heligt, gärna hör det och lär oss det*" (förklaringen till tredje budet).

Allt detta vill *Lutherläsarna* verka för.

1. FRÖJDAS, VART SINNE, julen är nu inne, Frälsaren kommen är! Se hur ljusen brinner i husen, prisande vännen kär!
2. NATTEN FÖRJAGAS, redan det dagas. Sällhetens sol uppgår. Löftet Gud givit uppfyllt har blivit. Nu är det jubelår!
3. O, VILKEN ÄRA: Gud är oss nära, herren ibland oss bor. Han till de ringa himlen vill bringa. Säll den på honom tror!
4. GAMLA OCH UNGA, låt oss nu sjunga: Ära ske Herren Gud! Vitt över jorden ljude de orden, änglarnas glädjebud!

SH 7

Text: Nils Frykman

Melodi: Theodor Söderberg

Avsändare:

Lutherläsaren
Kristian Norrback
Ginstigen 171,
66100 Malax,
Finland

REDAKTÖR: Markus Engström, Lappfjärdsvägen 8, L5, 64100 Kristinestad, Finland. Tel. +358(0)50-358 97 97.
E-post: mkeengstrom@gmail.com.

ANSVARIG UTGIVARE: Kristian Norrback, Ginstigen 171, 66100 Malax, Finland.
Tel. +358(0)50-919 57 04.
E-post: knorrba@gmail.com.

REDAKTIONELL MEDARBETARE: Tord Carlström (Sannäs, Borgå).

LUTHERLÄSARENS WEBADRESS:
www.lutherlasaren.org (OBS, ny adress!)

NYA PRENUMERATIONER OCH AVBESTÄLLNINGAR:

Sänds till ansvarig utgivare: Kristian Norrback, Ginstigen 171, 66100 Malax, Finland. Tel. +358(0)50-919 57 04.
E-post: knorrba@gmail.com.

LUTHERLÄSARENS BANKKONTO är Nordea, Kristinestad, Finland.
IBAN: FI08 2026 1800 0072 90.
BIC: NDEAFIHH

LUTHERLÄSARNA RF:S FO-NUMMER: 3055254-3.

LUTHERLÄSARENS BOKLÅDA, KONTAKTUPPGIFTER:

Jan-Erik Back,
E-post: jebbenkoff@gmail.com. Tel. +358(0)50-441 75 11.